

III

Декларація Тисячоліття Організації Об'єднаних Націй

Ми сповнені рішучості сприяти рівності чоловіків і жінок та розширенню прав і можливостей жінок як ефективним засобам боротьби із бідністю, голодом і хворобами та стимулювання розвитку, що має дійсно сталий характер.

Декларація Тисячоліття ООН

ДЕКЛАРАЦІЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Затверджена 8 вересня 2000 року

I. Цінності та принципи

1. Ми, глави держав та урядів, зібралися в Центральних установах Організації Об'єднаних Націй в Нью-Йорку з 6 по 8 вересня 2000 року, на початку нового тисячоліття, щоби знову підтвердити нашу віру в Організацію та її Статут як непорушні основи більш мирного та справедливого світу, що процвітає.
2. Ми визнаємо, що окрім індивідуальної відповідальності перед нашими власними суспільствами ми несемо також колективну відповідальність за зміцнення принципів людської гідності, справедливості та рівності на глобальному рівні. Тому ми як керівники, відповідальні перед усіма мешканцями Землі, особливо перед найбільш уразливими з них, та зокрема перед дітьми усього світу, яким належить майбутнє.
3. Ми знову заявляємо про нашу відданість цілям та принципам Статуту Організації Об'єднаних Націй, що довели свою непідвладність часові та універсальний характер. Їхня актуальність та здатність слугувати джерелом натхнення зростають у міру того, як країни та народи стають дедалі взаємопов'язаними та взаємозалежними.
4. Ми сповнені рішучості встановити справедливий та міцний мир в усьому світі відповідно до цілей та принципів Статуту. Ми підтверджуємо своє зобов'язання підтримувати усі зусилля, спрямованих на забезпечення суверенної рівності усіх держав; поваги їхньої територіальної цілісності та політичної незалежності; врегулювання суперечок мирними засобами та згідно з принципами справедливості та міжнародного права; права на самовизначення народів, які й надалі перебувають під колоніальним пануванням та іноземною окупацією; невтручання у внутрішні справи держав; поваги прав людини та основних свобод; додержання рівних прав для всіх незалежно від раси, статі, мови та релігії; та міжнародного співробітництва у вирішенні міжнародних проблем економічного, соціального, культурного або гуманітарного характеру.
5. Ми вважаємо, що головним завданням, що постає перед нами сьогодні, є забезпечення того, щоби глобалізація стала позитивним чинником для всіх народів світу. Це пов'язано з тим, що, хоча глобалізація відкриває широкі можливості, її благами наразі користуються вельми нерівномірно та нерівномірно розподіляються її витрати. Ми усвідомлюємо, що країни, що розвиваються, та країни з перехідною економікою стикаються з особливими труднощами в плані вживання заходів у зв'язку з вирішенням цього головного завдання. Саме тому глобалізація може набути повністю всеохоплюючого та справедливого характеру лише завдяки докладанню широкомасштабних та наполегливих зусиль з формування загального майбутнього, заснованого на нашій загальній належності до роду людського в усьому його розмаїтті. Ці зусилля повинні включати політику та заходи на глобальному рівні, що відповідали б потребам країн, що розвиваються, та країн з перехідною економікою, та розроблялися б і здійснювалися за їх ефективною участі.
6. Ми вважаємо, що суттєво важливе значення для міжнародних відносин в ХХІ столітті матиме низка фундаментальних цінностей. До них відносяться:
 - ✓ **Свобода.** Чоловіки та жінки мають право жити та рости своїх дітей у гідних людини умовах, вільних від голоду та страху насильства,гноблення та несправедливості. Кращою гарантією цих прав є демократична форма правління, заснована на широкій участі та волі народу.
 - ✓ **Рівність.** Жодна людина й жодна країна не повинні позбавлятися можливості користуватися благами розвитку. Повинна гарантуватися рівність прав та можливостей чоловіків та жінок.
 - ✓ **Солідарність.** Глобальні проблеми повинні вирішуватися за справедливого розподілу видатків та тягара згідно з фундаментальними принципами рівності та соціальної справедливості. Ті, хто страждають або перебувають у найменш вигідному становищі, заслуговують на допомогу з боку тих, хто перебуває в найбільш сприятливому становищі.
 - ✓ **Толерантність.** За усього різноманіття віросповідань, культур та мов люди повинні поважати один одного. Відмінності в межах суспільств та між суспільствами не повинні ні лякати, ні слугувати приводом для переслідувань, а повинні плекатися як найцінніше надбання людства. Слід активно заохочувати культуру миру та діалог між усіма цивілізаціями.
 - ✓ **Повага до природи.** В основу охорони та раціонального використання усіх живих організмів та природних ресурсів повинна бути покладена обачність відповідно до постулатів сталого розвит-

ку. Лише таким чином можна зберегти для наших нащадків ті величезні багатства, що даровані нам природою. Нинішні нестійкі моделі виробництва та споживання повинні бути змінені в інтересах нашого майбутнього добробуту та достатку наших нащадків.

- ✓ **Загальний обов'язок.** Обов'язок з управління глобальним економічним та соціальним розвитком, а також усунення загроз міжнародному миру та безпеці повинен поділятися між народами миру та виконуватись на багатосторонній основі. Центральну роль в цьому повинна відігравати Організація Об'єднаних Націй як найбільш універсальна та найпредставницька організація в світі.

7. З тим щоби втілити ці загальні цінності у конкретні дії, ми визначили ті ключові цілі, яким ми надаємо особливо важливого значення.

II. Мир, безпека та роззброєння

8. Ми докладемо усіх зусиль для того, щоби звільнити народи від лиха війн, як усередині держав, так і між державами, війн, що за останні десятиліття забрали понад 5 мільйонів життів. Ми також домагатимемося усунення загроз, що створюються зброєю масового знищення.

9. Тому ми сповнені рішучості:

- ✓ зміцнювати повагу до принципу верховенства права, причому як в міжнародних, так і у внутрішніх справах та, зокрема забезпечувати виконання державами-членами рішень Міжнародного Суду, на виконання Статуту Організації Об'єднаних Націй, з будь-яких справ, сторонами яких вони є;
- ✓ підвищувати ефективність Організації Об'єднаних Націй у справі підтримання миру та безпеки шляхом надання у її розпорядження ресурсів та інструментів, необхідних їй для попередження конфліктів, мирного розв'язання суперечок, проведення операцій з підтримки миру, постконфліктного миробудівництва та реконструкції. У цьому зв'язку ми беремо до відома доповідь Групи з операцій Організації Об'єднаних Націй заради миру та просимо Генеральну Асамблею оперативно розглянути її рекомендації;
- ✓ зміцнювати співробітництво між Організацією Об'єднаних Націй та регіональними організаціями відповідно до положень розділу VIII Статуту;
- ✓ забезпечити додержання державами-учасниками договорів в таких галузях, як контроль над озброєннями та роззброєнням, та норм міжнародного гуманітарного права та права в галузі прав людини, та закликати усі держави розглянути можливість підписання та ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду;
- ✓ здійснити узгоджені дії з боротьби з міжнародним тероризмом та приєднатися якнайшвидше до всіх відповідних міжнародних конвенцій;
- ✓ подвоїти наші зусилля із виконання прийнятого нами зобов'язання поставити заслін всесвітній проблемі наркотиків;
- ✓ активізувати наші зусилля з боротьби з транснаціональною злочинністю в усіх її аспектах, в тому числі торгівлею людьми та їх контрабандним провозенням та "відмиванням" грошей;
- ✓ звести до мінімуму несприятливі наслідки економічних санкцій, що впроваджуються Організацією Об'єднаних Націй, для ні в чому не винних груп населення; забезпечити регулярний перегляд режимів таких санкцій; та виключити несприятливі наслідки санкцій для третіх сторін;
- ✓ домагатися ліквідації зброї масового знищення, особливо ядерної зброї, та залишати відкритими усі наявні можливості для досягнення цієї мети, в тому числі можливість скликання міжнародної конференції для визначення шляхів та способів усунення ядерної загрози;
- ✓ здійснити узгоджені дії для припинення незаконного обігу стрілецької зброї та легких озброєнь, особливо шляхом забезпечення більшої транспарентності в галузі передачі зброї та підтримки регіональних заходів із роззброєння, беручи до уваги всі рекомендації чергової конференції Організації Об'єднаних Націй з проблем незаконної торгівлі стрілецькою зброєю та легкими озброєннями;
- ✓ звернутися до всіх держав із закликом розглянути можливість приєднання до Конвенції про заборону застосування, накопичення запасів, виробництва та передачі протипіхотних мін та про їх знищення, а також зміненого Протоколу про міни до Конвенції про конкретні види звичайної зброї.

10. Ми наполегливо закликаємо держави-учасниці дотримуватись "олімпійського перемир'я", індивідуально та колективно, нині та в майбутньому, та підтримувати Міжнародний олімпійський комітет у його зусиллях із заохочення миру та взаєморозуміння між людьми через спорт та втілення олімпійських ідеалів.

III. Розвиток та викоренення бідності

11. Ми докладемо усіх зусиль до того, щоби позбавити наших сучасників, чоловіків, жінок та дітей, від крайньої злиденності, що принижують людську гідність, в умовах яких тепер вимушені жити понад мільярд з них. Ми схильні до того, щоби перетворити право на розвиток у реальність для всіх та позбавити увесь рід людський від бідності.
12. У цьому зв'язку ми твердо прагнемо створити, як на національному, так і на глобальному рівні, умови, що сприяють розвиткові та ліквідації бідності.
13. Успіх у досягненні цих цілей залежить, зокрема, від забезпечення сприятливого управління в кожній країні. Він також залежить від забезпечення сприятливого управління на міжнародному рівні та транспарентності в фінансовій, кредитно-грошовій та торговельній системах. Ми схильні до формування відкритої, справедливої, регульованої, передбачуваної та недискримінаційної багатосторонньої торговельної та фінансової системи.
14. Ми стурбовані тими перешкодами, з якими стикаються країни, що розвиваються, у справі мобілізації ресурсів, необхідних для фінансування їхнього сталого розвитку. Тому ми докладемо усіх зусиль до забезпечення успіху Міжнародного та міжурядового заходу високого рівня з фінансування розвитку, що відбудеться в 2001 році.
15. Ми також зобов'язуємося сприяти задоволенню особливих потреб найменш розвинених країн. У цьому зв'язку ми вітаємо скликання в травні 2001 року третьої Конференції Організації Об'єднаних Націй з найменш розвинених країн та намагатимемося забезпечити її успішне проведення. Ми закликаємо промислово розвинені країни:
 - ✓ вжити, щонайкраще до початку роботи цієї Конференції, комплекс заходів із забезпечення безмитного та неквотованого доступу практично усіх експортних товарів найменш розвинених країн на свої ринки;
 - ✓ без подальших зволікань вдатися до здійснення розширеної програми з полегшення боргового тягаря бідних країн з високим рівнем заборгованості та погодитися на списання усієї офіційної двосторонньої заборгованості цих країн в обмін на прийняття ними твердих зобов'язань у галузі боротьби з бідністю;
 - ✓ надавати більш щедру допомогу в цілях розвитку, особливо тим країнам, що дійсно намагаються використати наявні у них ресурси для скорочення масштабів бідності.
16. Ми також сповнені рішучості всеосяжно та ефективно врегулювати проблеми заборгованості країн, що розвиваються, з низьким та середнім рівнем доходу на основі вжиття різноманітних національних та міжнародних заходів, спрямованих на те, щоби вивести їхню заборгованість на прийнятний рівень у довгостроковій перспективі.
17. Ми також маємо тверді наміри вирішувати проблему особливих потреб малих острівних країн, що розвиваються, шляхом здійснення Барбадоської програми дій та рішень двадцять другої спеціальної сесії Генеральної Асамблеї оперативно та в повному обсязі. Ми наполегливо закликаємо міжнародну спільноту забезпечити, щоби при розробленні показника уразливості враховувалися особливі потреби малих острівних країн, що розвиваються.
18. Ми визнаємо особливі потреби та проблеми країн, що розвиваються, що не мають виходу до моря, та наполегливо закликаємо як двосторонніх, так і багатосторонніх донорів збільшити обсяг фінансової та технічної допомоги цій групі країн з метою задоволення їхніх особливих потреб у галузі розвитку та сприяти їм у подоланні обумовлених їхнім географічним положенням труднощів шляхом удосконалення їхніх транзитних систем.
19. Ми також сповнені рішучості:
 - ✓ скоротити вдвічі до 2015 року частку населення земної кулі, яка має доход менше одного долара на день, та частку населення, яке страждає від голоду, а також скоротити вдвічі до того ж терміну частку населення земної кулі, яке не має доступу до безпечної питної води, в тому числі через брак коштів;
 - ✓ забезпечити, щоби до того ж терміну у дітей в усьому світі, як у хлопчиків, так і у дівчаток, була можливість отримувати у повному обсязі початкову шкільну освіту та щоби дівчатка та хлопчики мали рівний доступ до всіх рівнів освіти;
 - ✓ до того ж терміну домогтися зниження материнської смертності на три чверті та смертності серед дітей у віці до 5 років на дві третини порівняно з їхніми нинішніми рівнями;
 - ✓ до зазначеного терміну зупинити поширення ВІЛ/СНІДу, малярії та інших основних хвороб, на які страждає людство, та покласти початок тенденції до скорочення їх масштабів;
 - ✓ надавати особливу допомогу дітям, які втратили батьків через ВІЛ/СНІД;
 - ✓ до 2020 року забезпечити суттєве покращання життя як мінімум 100 мільйонів мешканців нетрів, як це передбачено ініціативою "Міста без нетрів".

20. Ми також сповнені рішучості:

- ✓ сприяти рівності чоловіків та жінок та розширенню прав та можливостей жінок як ефективним засобам боротьби із злиденністю, голодом та хворобами та стимулювання розвитку, що має дійсно сталий характер;
- ✓ розробити та здійснити стратегії, що надаватимуть молодим людям в усьому світі реальний шанс знайти гідну та продуктивну роботу;
- ✓ заохочувати фармацевтичну промисловість до забезпечення більш широкого поширення основних ліків та їхньої більшої доступності для всіх, хто їх потребує в країнах, що розвиваються;
- ✓ налагодити міцні партнерські відносини з приватним сектором та організаціями громадянського суспільства заради розвитку та викоренення злиднів;
- ✓ вжити заходів для того, щоб усі могли скористатися благами нових технологій, особливо інформаційних та комунікаційних технологій, відповідно до рекомендацій, що містяться в Декларації міністрів на сесії ЕКОСОП 2000 року.

IV. Охорона нашого спільного навколишнього середовища

21. Ми повинні не шкодувати зусиль у справі рятування всього людства, та насамперед всіх наших дітей та онуків, від загрози проживання на планеті, що безнадійно зіпсується від діяльності людини та ресурсів якої надалі не вистачатиме для задоволення їхніх потреб.

22. Ми знову заявляємо про свою підтримку принципів сталого розвитку, в тому числі тих, що викладені у Порядку денному на XXI століття, погодженому на Конференції Організації Об'єднаних Націй з навколишнього середовища та розвитку.

23. У цьому зв'язку ми маємо твердий намір додержуватися в усій нашій екологічній діяльності нової етики дбайливого та відповідального ставлення до природи та для початку заявляємо про свою рішучість:

- ✓ докласти зусиль до того, щоб забезпечити набрання чинності Кіотським протоколом, щонайкраще до десятої річниці Конференції Організації Об'єднаних Націй з навколишнього середовища та розвитку в 2002 році, та вдатися до передбаченого ним скорочення викидів парникових газів;
- ✓ активізувати наші колективні зусилля з лісовпорядкування, збереження всіх типів лісів та сталого розвитку лісового господарства;
- ✓ домагатися повного виконання Конвенції про біологічне розмаїття та Конвенції з боротьби зі спустеленням у тих країнах, які зазнають серйозної посухи та/або спустелення, особливо в Африці;
- ✓ зупинити нераціональну експлуатацію водних ресурсів, розробляючи стратегії водогосподарчої діяльності на регіональному, національному та місцевому рівнях, що сприяють справедливому доступу до води та її достатній наявності;
- ✓ активізувати співробітництво в цілях скорочення кількості та наслідків стихійних катаклізмів та антропогенних катастроф;
- ✓ забезпечити вільний доступ до інформації про геном людини.

V. Права людини, демократія та сприятливе управління

24. Ми не пошкодуємо зусиль для заохочення демократії та зміцнення правопорядку, а також для забезпечення поваги всіх міжнародно визнаних прав людини та основних свобод, в тому числі права на розвиток.

25. Тому ми сповнені рішучості:

- ✓ повністю поважати та підтримувати Загальну декларацію прав людини;
- ✓ домагатися повного захисту та заохочення в усіх наших країнах громадянських, політичних, економічних, соціальних та культурних прав для всіх;
- ✓ зміцнювати потенціал усіх наших країн для втілення в життя принципів та практики демократії та поваги прав людини, в тому числі прав меншин;
- ✓ вести боротьбу з усіма формами насильства щодо жінок та виконувати Конвенцію про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок;
- ✓ вживати заходів із забезпечення поваги та захисту прав людини мігрантів, працівників-мігрантів та членів їхніх сімей, припинення проявів расизму та ксенофобії, що частішають у багатьох суспільствах, та заохочення більшої злагоди та терпимості в усіх суспільствах;

- ✓ колективно домагатися більшої відкритості політичних процесів, створюючи умови для дійсної участі в них усіх громадян в усіх наших країнах;
- ✓ забезпечити засобом масової інформації свободу виконувати належну їх важливу функцію, а також право громадськості на доступ до інформації.

VI. Захист уразливих верств населення

26. Ми докладемо зусиль до того, щоби дітям, а також усьому цивільному населенню, яке зазнає найбільших страждань внаслідок стихійних катаклізмів, геноциду, збройних конфліктів та інших надзвичайних та гуманітарних ситуацій, надавалася всіляка допомога та захист з метою їх якнайшвидшого повернення до нормального життя.

Тому ми сповнені рішучості:

- ✓ розширювати та зміцнювати діяльність із захисту цивільного населення в складних надзвичайних ситуаціях відповідно до міжнародного гуманітарного права;
- ✓ зміцнювати міжнародне співробітництво, в тому числі спільне несення тягаря гуманітарної допомоги країнам, що приймають біженців, та її координацію; та допомагати всім біженцям і переміщеним особам на добровільних засадах повертатися до своїх домівок в умовах безпеки та гідності та безперешкодно реінтегруватися до своїх суспільств;
- ✓ заохочувати ратифікацію та повне виконання Конвенції про права дитини та факультативних протоколів до неї, що стосуються участі дітей у збройних конфліктах та торгівлі дітьми, дитячої проституції та дитячої порнографії.

VII. Задоволення особливих потреб Африки

27. Ми підтримуватимемо зміцнення демократії в Африці та допомагатимемо африканцям у їхній боротьбі за міцний мир, викоренення злиднів та сталий розвиток, у такий спосіб залучаючи Африку в основне русло розвитку світової економіки.

28. Тому ми сповнені рішучості:

- ✓ повною мірою підтримувати політичні та інституційні структури демократій в Африці, що зароджуються;
- ✓ стимулювати та підтримувати регіональні та субрегіональні механізми попередження конфліктів та заохочення політичної стабільності та забезпечувати надійний приплив ресурсів для миротворчих операцій на континенті;
- ✓ вжити особливих заходів для вирішення проблем викоренення злиднів та сталого розвитку в Африці, в тому числі списання заборгованості, покращання доступу до ринків, розширення офіційної допомоги в цілях розвитку (ОДР) та збільшення потоків прямих закордонних інвестицій (ПЗІ), а також передача технології;
- ✓ допомогти Африці створити свій потенціал для приборкання пандемії ВІЛ/СНІДу та інших інфекційних захворювань.

VIII. Зміцнення Організації Об'єднаних Націй

29. Ми докладемо всіх зусиль до того, щоб перетворити Організацію Об'єднаних Націй на більш ефективний інструмент для вирішення всіх цих першочергових завдань: боротьби за розвиток для всіх народів світу, боротьби із злиднями, неосвіченістю та хворобами; боротьби з несправедливістю; боротьби з насильством, терором та злочинністю; та боротьби з деградацією та руйнуванням нашого спільного дому.

30. Тому ми сповнені рішучості:

- ✓ підтвердити центральне місце Генеральної Асамблеї як головного дорадчого, директивного та представницького органу Організації Об'єднаних Націй та надати їй можливість ефективно відігравати цю роль;
- ✓ активізувати наші зусилля з проведення всеохоплюючої реформи Ради Безпеки в усіх її аспектах;
- ✓ й надалі зміцнювати Економічну та Соціальну Раду, спираючись на її останні досягнення, з метою допомогти їй виконувати роль, передбачену їй Статутом;
- ✓ зміцнювати Міжнародний Суд з метою забезпечення правосуддя та верховенства права у міжнародних справах;
- ✓ заохочувати регулярні консультації та координацію між головними органами Організації Об'єднаних Націй у виконанні ними своїх функцій;

- ✓ забезпечити наділення Організації на своєчасних і передбачуваних засадах ресурсами, необхідними їй для виконання її мандатів;
 - ✓ наполегливо закликати Секретаріат найкращим чином використовувати ці ресурси відповідно до чітких правил та процедур, погоджених Генеральною Асамблеєю, в інтересах всіх держав-учасниць, шляхом залучення найбільш ефективних методів управління та передових технологій та шляхом зосередження зусиль на виконанні тих завдань, що відповідають узгодженим пріоритетам держав-учасниць;
 - ✓ заохочувати додержання Конвенції про безпеку персоналу Організації Об'єднаних Націй та пов'язаного з нею персоналу;
 - ✓ забезпечити більшу узгодженість політики та подальше покращання взаємодії між Організацією Об'єднаних Націй, її установами, бреттон-вудськими установами та Світовою торговою організацією, а також іншими багатосторонніми органами з метою забезпечення повністю скоординованого підходу до проблем миру та розвитку;
 - ✓ й надалі зміцнювати співробітництво між Організацією Об'єднаних Націй та національними парламентами через їхню всесвітню організацію – Міжпарламентський союз – у різних галузях, в тому числі мир та безпека, економічний та соціальний розвиток, міжнародне право та права людини, демократія та гендерні питання;
 - ✓ надати приватному сектору, неурядовим організаціям та громадянському суспільству в цілому більш широкі можливості для сприяння досягненню цілей та здійсненню програм Організації.
- 31.** Ми просимо Генеральну Асамблею регулярно розглядати хід виконання положень цієї Декларації та просимо Генерального секретаря публікувати періодичні доповіді для розгляду Генеральною Асамблеєю та в якості основи для прийняття подальших заходів.
- 32.** Користуючись цією історичною можливістю, ми знову урочисто заявляємо про те, що Організація Об'єднаних Націй є незамінним спільним домом для усього людства, та що через неї ми намагатимемося втілити в життя своє спільне прагнення до миру, співробітництва та розвитку. Тому ми урочисто обіцяємо всебічно підтримувати ці спільні цілі та заявляємо про нашу рішучість забезпечити їх досягнення.